

PETROSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre 2 kor. Egészévre 8 kor.
Fél évre 4 „ Egyes szám ára 20 fillér

Felelős szerkesztő:

ZÁDORY KÁROLY.

Laptulajdonos:

FIGULI ANTAL.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz címzendők. — Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

A belügyi ügykezelés.

Régóta vitatott kérdésben tétetett a szükséges reformra irányuló kezdeményező intézkedés. A belügyminiszter tudvalevőleg rendeleteket bocsajtott ki a belügyi ügykezelés egyszerűsítésé tárgyában. Ezekkel a rendeletekkel a miniszter mintegy jelzi, hogy miként szándékozik a közigazgatást reformálni.

A legmagasabb fórumtól le egészen a közszékegig lényegesen egyszerűsített fog az ügykezelés, még pedig az által, hogy a felek és a hatóság között nagyobb tért juttat a közvetlen szóbeli érintkezésnek, továbbá jelentékenyen apasztja az írásbeli munkát az alsóbbfokú hatóságnál a melyek most túl vannak terhelve jelentések felterjesztések, jegyzőkönyvelések és statisztikai kimutatások készítésével.

Megelégedéssel látjuk, hogy a miniszterelnök teljes jelentőségében fogta fel a szóbeliségen alapuló sommás ügykezelés fontos elvét és ezt a lényeges pontot az önkormányzati és az államosított közigazgatás hatáskörének elhatárolása mellett sem hagyta figyelmen kívül. Manapság ugyanis mind az önkormányzati, mind az állami közigazgatásban sablonos alakítások között mozog az ügykezelés, a mi annál károsabb, mert a közigazgatás mind szélesebb körökre kezd kiterjedni és egyre nagyobb feladatok megoldását várják tőle. Egész helyesen mondják, hogy a bürokratizmus az idővel és munkaerővel való rossz gazdálkodásánál fogva a legsúlyosabb neme az adóterheknek, a mit a népre rá lehet róni és bizonyára a legnagyobb államférfiúhoz is méltó feladat, fölvenni a harezot

a bürokrácia elavult formái ellen és megvetni az alapját olyan modern bürokráciának, a mely meg tud felelni a mai kor feladatainak. A szóban forgó rendeletek mutatják, milyen szellemben akarja a belügyi kormány végrehajtani a közigazgatás reformját, de egyszersmind szerenésesen előkészítik ezt a reformot, a mennyiben kitűnik belőlük, hogy a reform tervezőjét közigazgatásunk átalakításánál nem hatalmi érdek, vagy centralizáló hajlam vezet, hanem egyedüli célja az, hogy a közigazgatást modern alapokra fektesse, úgy, hogy a nép abban minden téren a fejlődésnek és haladásnak leghatásosabb tényezőjét lássa.

A közigazgatás reformálásának szükségét érzi az ország, programjukba felvették az alkotmányosság helyreállítása óta a kormányok, de a szó komoly értelmében csak most juttatott a megvalósulás stadiumába. Remélhető, hogy a törvényhozás már a közeljövőben a reform-javaslatlalt foglalkozhatik.

Ez a kérdés is megérett már a megoldásra s ideje volna, hogy a közvetlenség s szóbeliség behozatalával gyors, igazságos és praktikus közigazgatás léptetnék életbe, melynek labirintjában ne kelljen tévelyegni s szövényes forrásai között és csavargos utain ne kallódjék el a lényeg.

A mostani rendszer tarthatatlanságának illusztrálására, kézenfekvő indokként mutathatunk a petroszéni közigazgatásra. Másfél évtizedes vergődés után, még ma sem tud nagyközséggé szervezkedni. Belügyi kezelésének, adminisztrációjának nincsen törvényes kvalifikációja. És ez a „Ha akarom vemhes, ha akarom nem vemhes” állapot is már pár év óta tart, mióta Petrozsény se nagy, se kis község.

A törvény s törvényhatósági joggal felruházott városokat, rendezett-tanácsú városokat, nagy- és kisközségeket ismer s szabatosan körvonalozza azok szervezetét, hatósági jogait és kötelességeit.

Ha pályadíj tűzelnék ki arra, hogy Petrozsény melyik politikai szervezethez tartozik a törvény által elismert négy közül: meddő maradna a pályázat.

Ennek a törvényen kívüli állapotnak folyománya természetesen az is, hogy a község belügyi ügykezelésében nincs meg a helyes organizáció, mely nélkül a községi közéleti tevékenység céltudatos érvényesülésére gondolni sem lehet.

Ha az egész ország örömmel üdvözli a várva-várt reformot, nekünk petroszéniyeknek hatványozott mértékben okunk van rá, mert a méltán elszomorító tapasztalat folytán csak is attól várhatjuk községi szervezkedésünk lebonyolítását, közállapotának gyökeres járulását.

Előfizetési felhívás.

Jelen számunk utolsó ezen évnegyedben.

Pályafutásának negyedik évét folytatja a „Petrozsény és Vidéke.”

Midőn lapunkat megindítottuk, nem anyagi érdek, hanem a szó igaz értelmében, eszményi cél vezérelt; melyet egy pillanatra sem tévesztünk szem elől.

Benső örömmel és felemelő büszkeséggel konstatálhatjuk, hogy Petrozsény és vidékének művelt közönségébe helyezett bizalmunk nem esalt, mert nem csak megértette, de méltányolta is a jelzett célra irányult törekvésünket.

„Petrozsény és Vidéke” tárczája.

Este.

Feledni rágyom, Istenem, a harezot,
A mely szívemnek annyi gondot ad,
Tekintsd Uram e könnyförlázott arczot,
Tudard el életemnek nappalát.
Oh szálljon hozzám esőndbe le az éjjel,
E gyöngye szív oh újra hadd reméljen.
Hadd lássa újra fényes álmait:
Kibontra rágyunk büszke szárnyait
Remények, a mint újra felkeresnek
És lássam én, kik engemet szeretnek!

Ugy érzem, hogy meglettem sebezve
Az élet gyilkos, földi harezterén,
Hol az a fél, ki meg leszen veretre:
Alázatos, szegény, nyomott szerény.
S bár jól tudom: nem boldogok, kik élnek,
Kik reszketnek és gyötrődnek és félnek,
Ki küzdve elhullt a küzködés terén,
Az nyugszik jól ott lenni a szív ölében —
Örvendek mégis néha életemnek,
Mert vannak még, kik engemet szeretnek!

Oly sokszor jártam csügeteg, borultan
Az ifjuságnak fényes hajnalán,
Az emberekbe bízni nem tanultam,
Rossz mestereim voltak talán!
Kik megszerettek elfeledtek gyorsan,
Vigasztalóim nincsenek sorsomban.
Mint rózsza hervatag — mulandó lételem,
Az élet, oly nehéz, nagyon nehéz nekem,
Ah gondolatom cigak, hogy lehetnek?!
Hisz távol tőlem mind a kik szeretnek!

Szemem megejtve jöjjön hát az álom,
Oszlassa széjjel nagy keserveim,
Ha pilláimat nyugalomra zárom
Repülni látom tündéceim
Jó Istenem! oh jöjjön hát az álom,
Ragyogni lássam fennen ideálm,
Az éj homályán biztasson jövöm,
A szebb idő, a melyért küzködöm —
Te őrizdje vergődő szívemnek!
Őrizzed őket mind a kik szeretnek!

Álarcz alatt.

Ismeretlen voltam abban az alföldi kisebb városban, hová egyik iskolatársam látogatására átrándultam. Este színházba mentünk. Természetesen, a

város szépei érdekeltek leginkább. Egy feltűnő szépségű barna leány láttára szívem nyugtalanul dobogott, valami megmagyarázhatlan érzés tartotta fogva egész lényemet.

— Ki az a júnói szépségű teremts? kérdém Lekszi barátomtól.

— Az a város kikiáltott szépsége. Mi csak Ilonkának hívjuk ha róla beszélünk. Külömben igen kedves sőt ami fő vagyonos kis lány.

— Vagyoni állapota nem érdekel. Bár házassalándó fiatal ember vagyok, de hidd el édes barátom, hogy én azon ritkaságok közé tartozom, vagy talán e tekintetben unikum vagyok, a kit a nő vagyona nem csak nem érdekel, de elvem, hogy gazdag nőt feleségül nem veszek soha.

— Hát annyira felköltötte érdeklődésedet az a görög-szépség, hogy közelebről ismernéd, már is házasságra gondolsz.

— Ha szegény lány volna, akkor igen, de így nagyban esökken megmagyarázhatlan érdeklődésem, amely az első pillanatra is lázas izgatottságba hozott.

— Hiszen neked szép vagyoni-, társadalmi- és hivatali állásod van és így a gazdagsága nem helyezi őt te föled.

— Hja, barátom! Ez az én elvem, mely agyamon annyira átszűrődött mióta a nősülésre gondolok, hogy ettől a feltevéstől el nem állok.

— No, no! Ennél a kérdésnél a szív és a nem a rideg ész szava dönt.

Vége lett az előadásnak. Még egy sóvargó tekintetet vettem az én eszményképenre s bementünk az étterembe, mely a színházterem mellett volt. Egy nagy kerek asztalnál foglaltunk helyet Lekszi barátommal. A többi asztalok mind el voltak foglalva.

Ez a nagybecsi méltánylás és jóleső bizalom újabb erkölcsi kötelességet szab elénk, mely elől kitérnünk nem szabad, s melynek megfelelni hazafini feladatunknak ismerjük.

Eddigi céltudatos működésünk arról győzött meg, hogy Petrosényben és vidékén, a hol a magán érdekek körén fölülemelkedő közecélok sikereért kifejtett munkásság vívmányaival találkozunk; a saját erejének üdvös érvényesülésére szükség van. Új időszakok kezdetével a lapok programot szoktak adni. A mi programunk: multunk, mely érthetően nyilvánvalóvá tette törekvésünket s így céljaink bővebb fejtegetését szükségesnek nem is tartjuk.

Édes hazánk ezen végvidékén őrállói tisztet teljesítve küzdünk a magyar nemzeti eszme diadaláért, de figyelemmel kísérjük a köz és társadalmi életnek minden mozzanatát s arról, valamint a közérdekű eseményekről hűségesen referálunk. Az érdemnek megadjuk a megillető méltatást, de elengedhetetlen feladatunknak ismerjük a tárgyilagosságot ott, ahol a közérdekek ezt indokolják.

Legfőbb törekvésünk az leendő, hogy lapunkban továbbra is régóta érzett hiánypótló s a legfokozottabb igényeknek is megfelelő és minden tekintetben a kor színvonalán álló sajtó-terméket kapjon Petrosény és vidéke intelligens közönsége.

A mennyiben az aktualitás, vagy a közlemények torlódása megkívánja, — miként eddig — úgy jövőre is **rendkívüli számok és mellékletek** kiadásával fogunk az igények kielégítéséről gondoskodni.

Az olvasó közönség erkölcsi és anyagi támogatásába vetett bizalommal **kérjük a hátralékos előfizetési díjak beküldését és az előfizetések megújítását.**

A „Petrosény és Vidéke”
szerkesztősége és kiadóhivatala.

Az évzáró vizsgák.

Beköszöntöttek a meleg napok az iskolás gyermekekre, kik 10 hónapi tanulásukról most számoltak be. Ünneplő ruhába öltözött gyermekek szorongva gyülekeztek most a Műzsák templomába, melyeknek virágokkal, zászlókkal stb. díszített termeiben minden arra mutat, hogy ritka aktusra tétettek előkészületek.

Idegen arczok, a gyermekek szülei, a tanügybarátok ott foglalnak helyet a gyermekekkel szemben. Némelyik anya jobban fél, mint szorongó gyermeke. Menyire szegénylené magát, ha az ő gyermeke nem tudna jól felelni!

De térjünk a vizsgákra, melyeknek sorrendjét

Alig telepedtünk le, az én először látott ideáalom jött be atyjával, idősebb nővérével és bátyjával. Helyet kerestek, de csak a mi asztalunknál volt még 4—5 személy részére, azt elfoglalták.

Lekszi barátom bizalmas ismerősük lévén, engem azonnal bemutatott.

Most, közvetlen közelről látva, még bájolóbannak, sokkal elragadóbbnak találtam a város kikiáltott szépségét. Megmagyarázhatatlan érzés uralta egész lényemet s én ki annyit forgolódtam hölgyek társaságában, zavaromat alig bírtam leküzdeni.

Ejfel utánig időztek ott, kedélyesen elbeszélgetünk. A cigány húzza vigan, keservesen.

Anélkül hogy észrevette volna, megtudtam, hogy mi az ő kedvenc nótája, gondoskodtam róla, hogy a cigány azt húzza. Mikor Mendus rázendítette:

— Húzd rá cigány, szívet rázó

Hangan szóljon a nótá.....

Ilonka arca kipirult, mandula vágásu bogár szeméi még csillogóbban ragyogtak s halkan dúdolta a gyönyörű éreket. Én szintén halkan szekundáltam hozzá.

— Tetszik önnek ez a dal? kérdé nyajasan felém hajolva.

— Ez az én kedvenc dalom, mondám nem titkolható elragadtatással.

— Akkor izlésünk megegyezik, mert én is ezt a dalt leginkább kedvelem.

— Oh! bárha érzelmeink is megegyeznének, — gondolom, de mondani nem volt bátorságom. Olyan felénk voltam vele szemben, mint egy szerelmes diak.

Midőn távoztak, engedelmet kértem, hogy tehessen tisztelgő látogatást.

az iparostanoncziskola vizsgája

nyitotta meg.

Az iparos- és kereskedő tanoncoknak külön szervezett oktatásának voltak ellenségei. A f. hó 20.-án d. u. 3 óratól kezdődőleg megtartott vizsga fényesen igazolta, hogy ez az üdvös intézmény nagyon bevált.

A növendékek rajzai, szépírási, ipari foglalkozásuk köréből bemutatott dolgozatai nem csak teljesen kielégítő, hanem igazán meglepők voltak. A tágas tanyerem falain nem fért el a 92 növendék szébbnél-szebb rajza, még külön gyűjteményben is bemutatattak. De nem a mennyiség és minőség, hanem azon körülmény, hogy ezen izlésefejlesztő hasznos tantárgyat Vigh N. ig. tanító kiváló buzgalommal, értelemmel és odaadással kedveltette meg s fejlesztette oda, hogy a legszigorúbb bírálat is kénytelen elismeréssel meghajolni a minden tekintetben várakozáson fölüli eredmény előtt.

Igen helyes intézkedés volt az is, hogy a tanoncok, mesterségük körébe vágó sajátkézszítményü tárgyakat mutattak be. Ezekből is következtethető, hogy milyenek lesznek a jövő iparosai, de másrészt mert felkeltik a növendékekben az ambíciót, minél szebb és jobb kézzítmények előállítására.

A miniszterium által megállapított tantery értelmében a tananyag a tanonciskola mindhárom osztályában es az előkészítőben feldolgoztatott.

Az előkészítő osztály növendékeit Fekete József oktatta oly szép sikerrel, melylyel általános elismerést nyert Bruckner Frigyes az I.-s osztály tanítója, valamint Nagy Miklós a II.-ik osztály tanítója is. Az a készütség pedig, melylyel a Vigh Nándor igazgató által tanított III. osztály növendékei a tanhatóság képviselőit s általán a jelenvoltagek meglepték, örvedetes bizonyítéka annak, hogy a jövő iparosai s kereskedői azon ismeretekkel fognak az életbe lépni melyet a mai ezviláztól kor minden kereskedő és iparostól megkövetel.

Megemlítjük, hogy dr. Wilt vármegyénk s.tanfelügyelője a mult hetekben az iparostanoncziskolát is megvizsgálta, a növendékek feleleteit meghallgatta, hozzájuk kérdéseket intézett, számtani s szépírási dolgozataikat rajzaikat átvizsgálta s az oktatást és haladást minden tekintetben dicséretesnek, az igazgatást, a vezetéket mintaszerűnek nyilvánította.

A növendékek a vizsga után alkalmi ajándékokkal örvedeztetek meg.

Ugyan csak 20.-án d. e. 8 óratok volt a **leányismétlőségi** évi zárvizsgája. A növendékek felelete, írásbeli dolgozatai s kézi munkái eléggé dicsérik Kapeza Margit tanítónő buzgalmat és fáradozását.

Itt is ajándékokat kaptak a növendékek.

Június 21.-én délelőtt az állami iskola első osztályának növendékeivel tett vizsgát Fekete József oszt. tanító. Az a fegyelmelzettség melyet 103 kezdő iskolás-gyermekkel szemben érvényesített, esalhatatlan bizonyítéka annak, hogy Fekete J. sok gondot és fáradságot fordított növendékei fegyelmelésére. A legmesszebb menő jogos várakozásnak is teljesen megfelelő eredményről

Megengedték.

Másnap délelőtt tizenegy óra után tettem látogatást. Igen szívélyesen fogadtak: Beszélgetés közben Ilonka felemlíté, hogy szombaton — 5 nap mulva — álarozos bál lesz, ók is ott lesznek s szeretné, ha én is ott lennék. Természetesen, örömmel megígértem.

Hazautazva, legelső teendőm az volt, hogy egy fényes török jelmez kölcsönöztem a színházi ruhatarból s egy matröz- és egy barát-jelmez csináltattam.

Nagyon lassan teltek a napok és éjjelek. Szüntelenül az én bájós ideáalom lebegett szemem előtt s alig vártam hogy láthassam. Végre elérkezett az idő. Bealkonyodott, midőn a vonattal megérkeztem. A nagyvendéglobé hajtottam, ahol a bál tartatott. Szobát nyitattam s onnan csak akkor mozdultam ki, midőn matröz jelmezben álaroz alatt a bálterembe mentem.

A nagy terem zsúfolásig tömve volt. A hölgyek körül ültek székeken, a férfiak a terem közepén álltak s köztük az álarozosok csak szorongva sétálhattak körül a teremben.

Midőn beléptem, egy ördögnek öltözött álarozos azonnal karonfogott, valami Béla nevű barátjának gondolt. Én ráhagytam s kértem hogy el ne áruljon. Azután elkezdett vallatni, hogy bolondulok-e még az Ilonka után?

— Hát itt van? — kérdém eltitkolhatlan érdeklődéssel.

— Ahol ül a nagynénje és a nővére között.

Kétszer, háromszor elsetáltunk előtte s én úgy vettem észre, hogy érdeklődéssel fürkész valakit az álarozosok és a többi jelenlévő férfiak között.

Az álarozosokat többnyire felismerték. Egyiket já-

gyózódhatt meg, az ott szépszámmal megjelent intelligens közönség. Különösen jól esett tapasztalunk, hogy egy pár románajku gyermek, kik az évelején egy szót sem tudtak magyarul, tisztakiejtéssel, egészen jól beszéltek, írnak, olvasnak s számolnak magyarul.

Megfelelő helyes intézkedéssel a többi öslakosok gyermekével ugyan ezen eredményt lehetne elérni.

Ugyan az nap délután a II. oszt. növendékei tettek az összes tantárgyakból, minden tekintetben jó vizsgát. Daczára annak, hogy a tanév második felében vette át Bakos József h. tanító az osztály vezetését a szépszámu érdeklődő közönség teljesen meg volt elégedve az eredménynyel.

D. u. 5 órakor a III. fiu osztály vizsgázott. A 63 gyermek Kapeza Margit fiatal tanítónőtől nem várt igen jó sikerrel.

22.-én d. e. a III. IV. V. VI. leány osztály 80 növendéke Homicsko Gizella tanítónő vezetésé alatt szintén minden tekintetben sikerült vizsgát tettek;

Délután 2—5-ig Vigh Nándor 46 növendéke tett általánosan dicsért kitünő eredménynyel vizsgát. Folytatólag az V. és VI. fiu osztály 45 tanulója vizsgázott szintén igen szép eredménynyel. Osztály tanító, Nagy Miklós igazgató. Osztály vizsga változás közben közel ismeret érdemlő sikerrel vizsgáztak Fekete József növendékei a tornaszatból.

Az ének vizsgák Bakos József vezetésé alatt igen jól sikerültek.

A kiállított női kézi munkákkal Homicsko G. és Kapeza M. tanítónők a közönség meglegedést méltán kiérdemelték.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Személyi hír.** Mara László Vármegyénk közszeretében álló alispánja a héten rövid ideig körünkben időzött, midőn a határról visszatért, hol mint a nemzeti határbejáró küldöttség elnöke működött.

— **Az ág. ev. templomban** f. hó 29.-én Péter és Pál napján d. u. 1 órakor lesz a nyilvános hittani vizsga, melyre Pelger Mihály lelkesítő hitoktató tisztelettel meghívja a szülőket a szíves érdeklődőket felekezeti köllömbőség nélkül. A hittan-vizsga után, — mint évenként szokásban volt — a növendékek a Tutte-féle vendéglő kerthelyiségében júniást tartanak, ahol a vendégek szintén szívesen láttanak.

— **Vármegyei közgyűlés.** Hunyadvármegye törvényhatósági bizottságának ez évi nyári rendes közgyűlése f. hó 28.-án lesz Déván a vármegye székházában. A tárgysorozatból kiemeljük a következőket:

1. a szentesített törvényezikkek kihirdetését, 2. Belügyminiszteri rendelet, melylyel a törvényhatósági bizottságnak az Erzsébet királyné országos község jegyzői árvaház alapjának segélyezésére a megyeház-alap 1899 évi feleslegéből elért megtakarításokból 100 korona megszavazása tárgyában hozott határozattól a jóváhagyást megtagadja.

rásáról, másikat testalkataról, hangjáról, vagy hajjáról. Engem nem ismert senki.

Egyszer meghallottam, hogy a hátam mögött valaki mondta:

— Tudom én ki ez a matröz, Lekszinek a barátja, az alsó vonattal érkezett délután, de a nevé nem tudom.

Azonnal eltűntem s mint török szultán tértem vissza. A fényes kosztüm általános feltűnést keltett, de ugyanazon férfi így is felismert s fülem hallatára mondá: Ez ugyanaz, aki az imént matröz volt.

Siettem ki a teremből, felöltöttem a barátesuhát s ismét visszamentem. Megálltam ott közel az Ilonkához s hallottam, midőn nénye azt mondta neki:

— Ila kérlek, ha roszszul vagy, ha faj a fejed, menjünk haza.

— Várjuk meg, míg levetik az álarozot.

A szobamba siettem, gyorsan átöltözöktem s mentem egyenesen oda, hová a szívem vonzott s beszélgettünk a bárlól s egyebekről.

Ejfelkor eltűntek az álarozosok, vagy letették az álarozot s kezdődött a táncz. Azonnal felkértem Ilonkát. A csárdas után helyre kísértém. Igen jó hangulatban volt. Nénje, jelentőségteljesen mosolyogva mondá:

— Ila, lelkem, ha akarod most már mehetünk haza.

— Maradjunk még, elmúlt már a főfájásom.

Elég volt ennyit tudnom.

Egy hónap mulva jegyesek voltunk s három hónappal később egy egész életre szóló frigyét szentesített oltár előtt az áldat.

2. Belügyminiszter urnak rendelet, vármegye 1900 évi közigazgatási árva és gyámhatósági kiadásairól szóló költségvetése, valamint a tiszt-, segéd-, kezelő- és szolgazemélyzet törzsfizetésének emelése tárgyában.

3. A járási végrehajtói állások szervezéséről alkotott szabályrendelet

4. Egy újonnan rendszeresített szolgabírói állás szabályszerű választás utján betöltése.

5. A vármegyei pénztárban kezelt alapok és alapítványok 1800. évi számadási zárlatai.

6. Alispáni előterjesztés, a törvényhatósági munkásközvetítő és helyettesek kijelölése iránt.

7. A vármegye alispánjának jelentése, a vármegyei tisztviselők által élvezett szabadságolástról.

8. A kéményseprői iparról alkotott szabályrendelet.

9. A községi bikák beszerzése, azok tartása, elhelyezése, gondozása és megvizsgálásáról alkotott szabályrendelet módosítása.

10. A községi segélyalapokról alkotott törvényhatósági szabályrendelet-tervezet.

11. A kaláni bánya és kohó részvénytársaságnak beadott kérése, a tvh. közgyűlés által hátszegi-karánsebesi h. é. vasutára megszavazott 63000 frt törzsrésvénybeli hozzájárulás tárgyában hozott határozat] joghatályának 1901 év végéig való kiterjesztése iránt.

12. Községi zárszámadások.

13. Hontvármegye átirata, az általános egyetemi segélyegylet budapesti „Deák-Otthon”-ja javára alapítvány tétele iránt.

14. Kolozsvár sz. kir. város átirata, Munkácsy Mihálynak, a magyar képzőművészet mesterének emlékeztetere, szegény képzőművészek segélyezése céljából a törvényhatóságok a lományaiból létesítendő alapítványhoz való hozzájárulás iránt.

— **A Barcsay-féle házra** biztos értesítésünk szerint kellő időben utóajánlat tétetett, tehát új árverés lesz kitzúve. Ez az ügy nem csupán a tulajdonos és a hitelezők, ha nem a Petrozsényi község közönségének érdekét is érintvén, az érintett alkalomból ahhoz legközelebb hozzászólunk.

— **Vasuti hidak újítása.** Általános volt a panasz — éspedig nem ok nélkül —, hogy a piskii-petrozsényi vonalszakaszon nagyon lassan közlekednek a vonatok, sőt hogy a közlekedés biztonságához is alapos szó fér. A kereskedelemügyi kormányzatunk nagy költséggel létesített oly műveleteket, melyek a közlekedést gátló és veszélyeztető okokat megszüntetik. A felvételi-s egyéb épületek nagyarányú és az állomások megfelelő szaporítása; számos kiterő létesítése és a régi hidak kicserélése, mind kétségbevonhatlan bizonyítékai ennek az üdvös intézkedésnek. Az érintett műveletek, befejeztettek az egész vonalszakaszon. Legutóljára maradt 5 vasuti híd kicserélése. Ez is megtörtént a múlt hét folyamán. A nagyszabású és rendkívül érdekes munkát végrehajtásánál a m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelőség részéről jelen volt: Horváth Károly főfelügyelő; az államvasutak igazgatósága részéről: Farkas Ferenc mérnök; az aradi üzletvezetőség részéről: Binder Luczian főmérnök; a kereskedelmi min. részéről: Éltes Ákos min. mérnök; a ruv. gépgyára részéről: Stark Hugó mérnök; a petrozsényi oszt. mérnökség részéről: Poigár Lajos oszt. mérnök és Lányi, mérnök. Pujnál, Bajesdnél, Váralja-Hátszegnél, Livádia s Krivádia között a hidak kicserélése a közönség érdeklődése mellett megtörtént. 22.-én a legmagasabb, a merisori Gritti híd cseréltetett ki oly ügyesen és gyorsan, hogy csak a délelőtti 2 személyvonat közlekedése történt átszállással. Ezen ügyre fontosságánál fogva visszatérünk.

— **A leghosszabb nap.** Nem arról a napról szólnunk, melyet a Mózes-vallásnak úgy neveznek, a midőn t. i. egész napon át bójtölnek, hanem június 21.-ről, mely a múlt csütörtökön, a nyár kezdetén volt. Ekkor volt a nyári napfordulás (solstitium aestivale), mely borongos, sőt hűvös idővel köszöntött be.

— **A magyar kath. egyház jubileuma.** A püspöki kar, — mint annak idején említettük — közös határozattal állapította meg a magyar római katolikus egyház kilencszáz éves fennállásának a megünneplését. Ennek a végrehajtására az egyes megyés főpásztorok külön körlevélben utasították alantok közegeiket, megállapítván egyttal a részleteket is. A rendezendő ünnepek és templomi külön istentiszteletre és az iskolai díszgyűlésekre terjed. Mindkettőnél a főpásztorok egyértelműleg kiemelik az ünneplés hazafias jelentőségét. Nevezetesen az istentisztelet alkalmával mondandó szent beszédben a magyar királyságnak megalapítását s ennek kihatását a magyar nemzet állami létére szabják elő a fejtegetés tárgyul. Az iskolai ünneplésre nézve külön programot tűznek ki a tanítók és külön a tanulók számára. E főpásztori rendelkezéseket az iskolákban most a tanév befejeztével országsszerte megvalósítják.

Jellemző s érdekes, hogy a görög kath. román püspökök eddigéig nem intézkedtek a magy. kath. egyház 900 éves fennállásának eme megünnepléséről.

— **Ösztöndíjak az állami erdőfőosztályok gyermekeinek.** A m. kir. földmívelésügyi miniszter az erdőfőosztályok gyermekeinek segélyezési alapjából jövő július hónapban osztja ki a segélyeket. Segélyben részesülhetnek nyugdíjazott, vagy elhalt erdőfőosztályosok gimnáziumban, reálban, vagy a selmeczi erdőfőosztályi akadémián tanuló gyermekei, illetve árvái és tanuló leánygyermekai is. Segélyért a szülők vagy gyámok folyamodhatnak s indokolt esetben egy családból több gyermek is kaphat segélyt. Kérvények az „állami erdőfőosztályok gyermekeinek nevelését segélyező alap” bizottságához a m. kir. földmívelésügyi miniszteriumhoz küldendőek folyó évi július hó 8.-ig.

— **Az iparhatóságok megbízottak** tudvalevőleg az ipartestületek intézkedési körében képviselik az első fokú iparhatóságot. Több oldalról ezen intézmény megszűntetése végett felszólalások történtek azon indoklással, hogy a megbízott funkciója sérti, az ipartestület autonómiáját. A kereskedelmi miniszter véleményadásra kérte fel az Országos Iparegyesületet s ennek ipartestületi szakosztálya béható vita után egyhangulag oly értelemben foglalt állást, hogy az iparhatóságok megbízottak intézménye fenntartandó, de hatásköre és szervezete újja alkotandó.

— **A népszámlálás elrendelése.** Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter körrendeletet boesátott ki az összes törvényhatóságokhoz, melyben az 1900 évi népszámlálás megejtésére határidőül 1901 év jan. 1—10-ig terjedő időt határozza meg s az általános intézkedések megtételére szólítja fel a törvényhatóságokat. Figyelmet a törvényhatóságokat a miniszter, hogy most már tekintettel legyenek a városoknak és községeknek az 1901-ik évi költségvetési előirányzatában a várható népszámlálási kiadásokra. A rendelkezés mellékelve van egy utasítás is a népszámlálás megejtésére vonatkozólag. Számláló biztosoknak kinevezhetők: tanítók, tanárok, jelkészek, ny. hivatalnokok, értelmesebb gazdák stb., de a körjegyzők, anyakönyvvezetők, orvosok lehetőleg mellőztessenek. Tanítók kötelesek a számlálóbiztos megbízást elvállalni s a megbízásnak eleget tenni tartoznak. A számláló biztosok díjaztatnak, díjaik fokozatban vannak megállapítva. I. díj 3, II. díj 4, III. díj 5, s a IV. díj 6 koronában van megállapítva.

— **A hirdetés- és hírlapbélyeg** tudvalevőleg a Bach-korszaknak a maradványa. Miként már jeleztük, a f. hó végével ez is megszűnik. Julius 1-sőtől az eddig szokásban volt 30 kr. (60 fillért) bélyegilletéket nem kell fizetni. Ezen üdvös intézkedéssel különösen az ipar és kereskedelem hatalmas emeltyje: a hírlapi hirdetés bizonyára újabb lendületet veend. A saját címével és lakása megjelölésével s egyáltalán tetszés szerinti módon ezután bárki hirdethet, anélkül, hogy bélyegdíjat kellene fizetnie és meg lesz a hirdetések folytán érdeklődő tudakozóknak is az az előnye, hogy a hirdető és tudakozó között közvetlenebb lehet az érintkezés. Ha azonban valaki címének közzététele nélkül akar hirdetni, azt, — miként eddig — ez után is megteheti.

— **A gépember.** Halandó ember alaku gépezetben működő csavarokból, kerekekből s rugókból a villamoságnak egyik amerikai nagy mestere: — Tesla — a gépembert alkotta, a ki, vagy a mely nem eszmél, nem gondolkozik, nem panaszkodik, nem eszik, nem alszik, de azért pontosan végzi a maga sivar munkáját, a melynek célját nem ismeri, de a kényszerűségnek hatása alatt bámulatos emberi feladatokat teljesít. Ez a gépember arról nevezetes, hogy a világ legfőbb legesőbb találmánya. Milliő számra mozog körülöttünk már a gépember. Elárasztja a gyárakat, műhelyeket, hivatalszobákat, kaszárnyákat sőt a parlamenteket is. Ott végzi a terhes robot munkáját, halomra lövi a szabadságért küzdőket ezer veszély közt zuzza, vájja a föld sziklabordját, rubrikába szedi a feljebbvalók parancsát, az emberiség közkinésévé teszi a föld méhének áldását s az országok tanácsában függetlenül szavaz úgy amint — muszáj. Az újabb találmány csak szám, melyet senki sem vesz számba. Elbujhat Tesla az ő világgá kürtölt találmányával. A gépembert jóval ő előtte feltalálta már a modern élet.

— **A kínai forradalom képeiben.** Transzvál kopár hegyei közt még ropog a fegyver, máris újabb világeseemény köti le figyelmünket. A kínai emberirtó forradalom, amely a legnagyobb izgalomba hozta a nagyhatalmakat, s amely könnyen végzetessé lehet Európa békéjére is. Ilyen események alkalmával tünik ki leginkább a képes pol. napilapok nagy előnye a többi újságok felett. Ime, a Budapest máris megragadta az alkalmat, hogy megismertesse olvasóit a menyei birodalommal. Sikerült kivételül illusztrációkban bemutatta

Pekinget, a trónjavesztett kínai császárt, a ravasz anyacsászárnét, a lázadó boxereket, stb.; úgy, hogy az események folyásával egyidejűleg megismerkedünk az esemény színhelyével is, ugyszinte a főbb szereplőkkel De a „Budapest” más tekintetben is becsülettel rászólgal arra a közkezdveltségre, a mely negyedszázados pályafutása óta állandóan kíséri. Gondosan szerkesztett, magyaros ízű élénk újság, amelyet megelégedésére járthat bárki. A kiténő hírszólgalaton kívül gondoskodik olvasóinak a szellemi szórakoztatásáról is. Igy, a többi közt állandóan két érdekesfeszítő regényt közöl, amelyek közül az egyik könnyvalakban jelenik meg. Akinek oleső s jó pol. napilap kell: az most a félév alkalmával rendelje meg a „Budapest”-et. Előfizetési ára egy hónapra 2 korona, negyedévre 6 korona, félévre 12 korona. Az előfizetések a „Budapest” kiadóhivatalához (Budapest, IV. Sarkantýus-utca 3. sz.) intézendők.

A közönség köréből.

Köszönet nyilvánítás.

A petrozsényi községi iparostanoneziskola 1899—1900. tanévének befejezésére folyó évi június hó 20-án délután 3 órától kezdődőleg az állami népiskola nagy tantermében nyilvános vizsga tartatott, melynek végeztével — eddigi szokás szerint — a szorgalmas, s különösen a jó magaviseletet tanusított iparos és kereskedőtanoncok megjutalmaztatnak.

Mivel a jutalomdíjak beszerzésére külön alapunk nincs, teljes bizalommal fordultunk Petrozsényi község áldozatkész, értelmes iparos és kereskedő közönségéhez, valamint szépszámu tanügybarátaihoz, kik szíveskedtek a kitűzött cél elérésében anyagilag támogatni és pedig:

Az Ipartestület 30 korona, Felső-Zsilvölgyi b. társ. 4 korona, Steiner Vilmos, Gross Hermann, Jakabfi Rezső, Marek Mór, Pick Samu, Weisz Ignácz, Klein Henrich, Junger Samu, Herman Adolf, Berger Adolf, Weisz testvérek, Herz Arnold, Steiner Salamon, Moldován János és Peccol Antal 2—2 koronát, Lengyel I., Kohn Lázár és Stern Adolf 1—1 koronával. Ezen felül a „Salgótarjáni-Középbánya-Részvény-Társaság” petrozsényi igazgatósága értékes alkalmi ajándéktárgyakat adományozott az említett célra.

Az üdvös célt iránt tanusított szíves érdeklődés és áldozatkészéget hálás köszönetet nyilvánítunk.

Petrozsény, 1900 évi június hó 20.-án.

Vigh Nándor Imre
ip. isk. igazgató tanító.

Dombora László
elnök.

Nyilvános köszönet.

A folyó hó 2.-án tartott műkedvelői előadás tisztajövedelme címén az ipartestület könyvtára átvett 60 koronát nyilvánosan nyugtázva, az ipartestület nevében hálás köszönetet nyilvánított mindazoknak, kik szíves megjelenésükkel továbbá kik felülfizetésekkel az előadás erkölcsi és anyagi sikerét előmozdítani kegyeskedtek.

Hálás köszönetet mondok továbbá a mélyen tisztelt urhölgyek és uraknak, kik mint műkedvelők Petrozsény és vidéke oly szép számmal egybegyűlt közönségének kellemes szórakozást nyújtva a humanus cél érdekében anyira lekötelező áldozatkészéget tanusítottak.

Joanovits János,
ipartestületi elnök.

Meghívás.

Azon szomorú tapasztalat által indítva, hogy Petrozsényben nincsen szervezett tűzoltóság s az előforduló tüzvészlel szemben védtelenül, teljesen kiszolgáltatottul állván féltve őrzött javaink megmentésére, a veszély elhárítására is alig gondolhatunk: indítva érezzük magunkat arra, hogy a már létező „Önkéntes Tűzoltó-Egyesület” újabb szervezzük, a tűzoltó eszközök beszerzéséről gondoskodjunk, szóval oly intézkedéseket foganatosítsunk, melyeket veszélyeztetett érdekeink védelme parancsol; annál fogva felkérjük a szíves érdeklődőket általában, de különösen is a már létező „Önkéntes Tűzoltó-Egyesület” működő és pártoló tagjait, hogy f. hó 24-én vasárnap délután 4 órakor a Baresay-féle Wagner szálloda nagytermében újbóli szervezkedés végett megjelenni szíveskedjenek.

Több volt önkéntes tűzoltó.

Szerkesztői üzenet.

..... n..... s. **Petrozsény.** Van tudomásunk az említett párbaj ügyekről, de miként már más alkalommal is kijelentettük; egyáltalán nem vagyunk barátai a párbajozásnak, mely ha még is kikerülhetlen, annyira a felek magán ügyének tekintjük, hogy a nyilvánosság elévinni nem tartjuk indokoltnak.

Nyilttér*)

Búcsu-szó.

A budapesti ág. eg. ev. egyház templomi zene és énekkarának s a hitfelekezeti közép- és alsó népiskolák karnagyává s egyházi éneklővé megválasztván, 15 évi állandó itt tartzkodás után véglegesen a fővárosba költöztem a mai napon.

Ezen alkalomból, mindazon barátaim ismerőseim s jóakaróimnak, kiktől személyesen is búcsút nem vehettem, ezúton mondok szívélyes „Isten-hozzád“-ot azon kérelemmel, hogy nagybecsű jóindulatukra továbbra is érdemesíteni sziveskedjenek, valamint én mindig örömmel fogok a Petrozsényben töltött időre s iteni barátaim, ismerőseim s jóakaróimra gondolni.

Petrozsény, 1900. június 22.

Bruckner Frigyes.

*) E rovat alatt közlöttékért, nem vállal felelőséget a Szerk.

HIRDETÉSEK:

Tekepálya megnyitás.

Tisztelettel tudatom, hogy a Baresay-féle vendéglő és szálloda udvarán teljesen restaurált, —

födött tekepálya

megnyitása folyó hó 24.én (vasárnap) délután 3 órakor lesz.

Midőn a szives érdeklődőket a megnyitáshoz meghívni szerencsém van, tisztelettel tudatom, hogy **legjobb étkek és hús italokról**, pontos és **jutányos** kiszolgálás mellett gondoskodom.

Tisztelettel:

Wagner Gyula,
vendéglős.

Tanonczul felvétetik

egy jó házból való irni, olvasni és számolni tudó 13—15 éves fiu vasáru üzletünkben.

Stern Adolf és Társa
Petrozsény.

Joanovits és Sternád

fényképészeti műterme,

Petrozsény.

Van szerencsénk Petrozsény és vidéke n. é. közönségének becses tudomására hozni, hogy

fényképészeti műtermünkben

vagy kívánatra azon kívül is látogatójegy alakú (visit), cabinet-, makart-, boudoir- képfelvételeket s **nagyításokat** eszközlünk, bromezüst s platinapapírra **aquarelleket, colorirozott** képeket, valamint **chromo-képeket** készítünk, melyek kivitelben s finomságban minden festett képet fölülmulnak.

Jelezzük egyben, hogy czégünk beltagja Sternád Albert — legközelebb a **vidéken** megjelenend s a n. é. közönség kényelmére és teljes megelégedésére ott fogja az előzetesen közhírréteendő helyen és időben a fényképfelvételeket eszközlőni.

A fényképek jósága, tartóssága és kifogástalan kiviteleért szavatolunk.

Az árak a legméltányosabbak.

Midőn műtermünket az intelligens közönség becses figyelme és jóindulatába ajánjuk, vagyunk kiváló tisztelettel:

Joanovits és Sternád.

1—3

Petrozsény és vidéke látkepes levelezőlapok dús választékban kaphatók

H i r d e t m é n y.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy

könyvnyomdámat és könyvkötészetemet

a legfokozottabb igényeknek megfelelőleg berendeztem s mindennemű nyomtatványt s könyvkötői munkát gyorsan, kifogástalanul és a legjutányosabb áron elkészítek.

A nyomdától teljesen elkülönített

könyv-, papir-, író- és rajzszer-

kereskedésemben kaphatók és megrendelhetők: **iskolai tankönyvek, törvénykönyvek**, mindennemű szépirodalmi és szakművek, továbbá **hangjegyek**, szóval ezen üzlet körébe tartozó minden áruk.

Az eddigi pártolást méltánylandó, mindent elkövettem, hogy ugy **nyomdám**, mint **könyv- s papirkereskedésem és könyvkötészetem** a n. é. közönség igényét kielégítse.

Maradok kiváló tisztelettel:

Figuli Antal.

Festészeti anyagok és eszközök, papir diszárak

Ny. Figuli Antal gyorsajtóján Petrozsény.